

STORTINGET

Innst. 41 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 141 S (2022–2023)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet (tilskot til godstogselskap etter ekstremvêret «Hans»)

Til Stortinget

Sammendrag

Samferdselsdepartementet legg i proposisjonen fram forslag om endringer i statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet for tilskot til godstogselskap etter ekstremvêret «Hans».

Ekstremvêret «Hans» førte til store avbrot i transporten mellom fleire landsdelar. Særleg togtrafikken er hardt ramma som følgje av kollapsen av Randklev bru på Dovrebana. Dette vil ha langvarige konsekvensar for gods- og persontrafikken på bana. Trafikken på Dovrebana skal rettast opp så raskt som mogleg. Det er Jernbanedirektoratet og Bane NOR sin høgaste prioritet. Det er usikkert kor lang tid det vil ta å få på plass ei permanent bru, og om det er mellombelse løysingar som kan bli sette i verk. Nødvendige endringar og støtte til persontogselskapa blir handtert gjennom dei eksisterande avtalane mellom togselskapa og Jernbanedirektoratet om drift av persontogtilbodet. Samferdselsdepartementet viser i proposisjonen til at dei vil kome tilbake til Stortinget med ei vurdering av tiltak for persontogselskapa i samband med nysalderinga av statsbudsjettet for 2023.

Situasjonen er kritisk for fleire selskap som fraktar gods på Dovrebana. Regjeringa ynskjer å frakte meir gods på bane, og foreslår mellombels støtte til dei råka godsselskapa for å minimere faren for langvarig reduksjon i gods-

transport på bane og for å bevare nødvendig transport så lenge det ikkje er mogleg å frakte gods på Dovrebana.

Samferdselsdepartementet foreslår i proposisjonen endringar i statsbudsjettet for 2023 gjennom å løyve 120 mill. kroner på kap. 1352, ny post 77 Tilskot til godstogselskap etter ekstremvêret «Hans». Det er foreslått at løyvinga kan overførast.

Ordninga vil dekke tap frå dagen då brua kollapsa, 14. august 2023, og skal dekke 95 pst. av tapa mottakarane av tilskot har hatt som følgje av brukollapsen. Målgruppa for ordninga er godsoperatørar som på tidspunktet for brukollapsen var tildelt ruteleiar for å frakte gods på Dovrebana, og som har direkte tap som følgje av kollapsen.

Jernbanedirektoratet vil få ansvaret for forvaltninga av den mellombelse tilskotsordninga. Jernbanedirektoratets ansvar omfattar mellom anna handsaming av søknader om støtte, vedtak, utbetaling og tilbakebetaling av tilskot, oppfølging og kontroll.

Kongen i statsråd samtykte 15. september 2023 til å utgiftsføre utan løyve inntil 75 mill. kroner i statsrekneskapen for 2023 på posten, jf. løyvingsreglementet § 11 andre avsnitt andre og tredje punktum. Pådratte utgifter innanfor dette samtykket er omfatta av den foreslåtte løyvinga på posten.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jone Blikra, Tom Einar Karlsen og Marte Mjøs Persen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Trond Helleland og Erlend Larsen, fra Senterpartiet, lederen Sigbjørn Gjelsvik, Geir Adelsten Iversen og Geir Inge Lien, fra Fremskrittspartiet, Morten

Stordalen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til Prop. 141 S (2022–2023) Endringer i statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet (tilskot til godstogselskap etter ekstremværet «Hans»).

Komiteen viser til at kollapsen av Randklev bru på Dovrebanen medfører at ordinær togtrafikk ikke kan avvikles på banen før det er gjort tiltak på strekningen, og videre at de økonomiske konsekvensene for godsselskapene som har brukt Dovrebanen, er vesentlige.

Komiteen viser også til at regjeringen med forslaget i proposisjonen tar sikte på å redusere risikoen for langvarig reduksjon i godstransporten langs jernbanen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at overføring av gods fra vei til bane er et langsiktig arbeid som krever fremoverlente aktører som er villige til å ta risiko. Flertallet mener det er viktig for den videre satsingen på gods på bane at de godsoperatørene som på rastidspunktet hadde ruter på Dovrebanen, kompenseres for det tapet brukollapsen medfører. Flertallet frykter at bortfall av inntekter som følge av midlertidig manglende offentlig infrastruktur vil medføre at de langsiktige aktørene forsvinner eller gir opp. Flertallet forutsetter derfor at denne støtten gis frem til Dovrebanen er fullt operativ igjen.

Selv om flertallet forutsetter at Bane NOR og Jernbanedirektoratet prioriterer å få trafikken tilbake på Dovrebanen så raskt som overhodet mulig, merker flertallet seg også at det i dag er svært mange aktører som skal levere på denne bestillingen. Ekstremværet «Hans» har vist sårbarheten i kritisk infrastruktur i Norge, og flertallet mener derfor det er bra at regjeringen i Hurdalsplattformen har varslet en gjennomgang av

dagens organisering av jernbanesektoren for å få en enklere organisering og tydeligere ansvarsfordeling mellom aktørene. Flertallet mener oppsplittingen av jernbanesektoren som ble gjort under forrige regjering, har pulverisert ansvaret for jernbanen. Den nye strukturen utnytter ikke kapasitetene som ligger i et samlet og helhetlig operativt fagmiljø med et klart enhetlig ansvar for sektoren, og flertallet ser frem til regjeringens videre arbeid for en bedre organisering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser videre til at en ambisjon om økning av godsvolumet på jernbane gjennom en styrking av jernbanens konkurransekraft på godstransport ligger til grunn for regjeringens jernbanepolitikk.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener det er en uholdbar situasjon at Dovrebanen, som en av landets viktigste transportårer, skal være satt ut av drift over lang tid. Disse medlemmer vil bemerke at det finnes muligheter for midlertidige løsninger som kunne ha åpnet banen for drift tidligere enn hva man kan forvente med regjeringens valgte løsning. Nedstenging av Dovrebanen over lang tid svekker konkurransekraften for tog som transportalternativ, men vil i særlig grad kunne gi varige negative konsekvenser for transport av gods på bane.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det burde ha vært etablert en midlertidig løsning for Randklev bru, og viser til følgende forslag fremmet i forbindelse med trontaledebatten 4. oktober 2023:

«Stortinget ber regjeringen straks starte arbeidet med en midlertidig bruløsning for Randklev bru, herunder en mulig bruk av veibrua, slik at Dovrebanen kan gjenåpnes.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2023 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1352		Jernbanedirektoratet:	
	77	(NY) Tilskot til godstogselskap etter ekstremværet «Hans», kan overføres, blir løvyd med.....	120 000 000

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 9. november 2023

Sigbjørn Gjelsvik

leder

Geir Inge Lien

ordfører